

Četvrti periodični izvještaj

vanjskih stručnjaka za monitoring

Odjela za provođenje postupka po izvještajima

Kako je propisano članom 86h. stav (9) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću i članom 11. stav (6) Pravilnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine u vezi sa izvještavanjem o imovini i interesima.

Period obuhvaćen ovim izvještajem: 4. novembar 2025. – 4. mart 2026. godine

Uvod

Obuhvat ovog izvještaja

Odjel za provođenje postupka po izvještajima (u daljnjem tekstu "Odjel") vrši prikupljanje, provjeru i objavljivanje izvještaja o imovini i interesima sudija, tužilaca i članova Vijeća. Uspostavljen je u okviru Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (u daljnjem tekstu "VSTV"). Osnivanje i neovisno funkcioniranje Odjela propisani su članom 86f., a nadležnosti članom 86g. Članom 86h. predviđeno je da rad Odjela prate vanjski stručnjaci u ulozi savjetnika.

Kako propisuje Član 11 stav (6) relevantnog Pravilnika, vanjski stručnjaci imaju obavezu da objavljuju periodične izvještaje najmanje tri puta godišnje i da, poštujući pravila o zaštiti ličnih podataka i na transparentan način, pruže informacije najmanje o sljedećim temama:

- a. rezultatima vanjskog praćenja potkrijepljene statističkim podacima;
- b. rezultatima i nalazima provedenih konkursnih procedura za popunjavanje radnih mjesta u Odjelu;
- c. radu i rezultatima rada Odjela uz analizu postupanja Odjela u postupcima provjere izvještaja o imovini i interesima, uključujući statističke podatke;
- d. saradnji s Odjelom i uposlenicima Odjela;
- e. postupanju Ureda disciplinskog tužioca i disciplinskih komisija po proslijeđenim informacijama od Odjela u skladu s članom 86d. stav (3) Zakona o VSTV-u BiH;
- f. vrsti i prirodi navoda o disciplinskoj odgovornosti uposlenika Odjela, ako ih je bilo;
- g. saradnji Odjela s drugim organima vlasti, privatnim subjektima i fizičkim osobama;
- h. preporukama za unapređenje rada, naročito za unapređenje pravnog okvira i postupka provjere izvještaja o imovini i interesima, vanjskog praćenja te unapređenje rada Odjela i tijela koja postupaju po dostavljenim informacijama od Odjela u skladu s članom 86d. stav (3) Zakona o VSTV-u BiH.

Prvi periodični izvještaj vanjskih stručnjaka 03. februara a drugi 01. septembra 2025. godine i obuhvatili su fazu upošljavanja uposlenika novog Odjela. Treći periodični izvještaj obuhvatio je prvih pet mjeseci rada Odjela od 02. juna do 03. novembra 2025. godine. Svi izvještaji se objavljuju na internet stranici VSTV-a (Kategorije vijesti |pravosudje.ba).

Većina dijelova Trećeg periodičnog izvještaja još važi, posebno odjeljci o načelnim načinima rada sa i obrade primljenih izvještaja, kao i dio o zaštiti podataka. Zainteresiranog čitatelja upućujemo na Treći periodični izvještaj koji sadrži pojedinosti o tim pitanjima. Radi lakšeg čitanja, autori ovog izvještaja su se suzdržali od ponavljanja i umjesto toga su prije svega opisali novija dešavanja. Još napominjemo da se u ovom izvještaju ne govori o pojedinačnim predmetima provjera izvještaja ukoliko oni nisu povod za općenita razmatranja.

Čitatelj treba imati na umu i da postoje ograničenja u razmatranju nekih općih strategija provjere koje Odjel primjenjuje. Ključni dokument za metodološki pristup Odjela (u daljem tekstu: Metodologija) nosi oznaku povjerljivosti „interno“. Poštivanje povjerljivosti Metodologije nameće ograničenja naročito, ali ne i isključivo, u dijelu ovog izvještaja u kom se opisuju savjeti vanjskih eksperata.

Metode rada vanjskih stručnjaka

Podršku dvojcu vanjskih stručnjaka pružaju jedna viša međunarodna pravna savjetnica, dvoje finansijskih analitičara, dvoje prevodilaca/tumača i jedna asistentica za prevodilačke i administrativne poslove (Tim EMOBiH). Svi stručnjaci i osoblje za podršku rade puno radno vrijeme u prostorijama VSTV-a. Kako je uređeno Pravilnikom, oni imaju neometan pristup dokumentima i podacima Odjela. Ovo omogućava praćenje općeg rada Odjela, što obuhvata opće politike Odjela a stim olakšava uvid u pojedinačne predmete provjere izvještaja.

Metodi rada eksperata fokusirani su na stalno praćenje aktivnosti Odjela.

Pored toga, finansijski analitičari EMO projekta pomno prate kako Odjel postupa u konkretnim predmetima provjere i prenose svoja opažanja stručnjacima. Oni su pratili 70% predmeta provjere koje je Odjel završio a koji su uključivali dodatnu provjeru.

Ove aktivnosti su potvrdile da se usvojena Metodologija u potpunosti slijedi i da se primjenjuje u praksi.

Konsultacije između stručnjaka i rukovodstva Odjela obavljaju se često, ponekad na inicijativu stručnjaka a ponekad na zahtjev rukovodstva Odjela. Na ovim sastancima razgovara se o problemima i razmjenjuju mišljenja. U ovom izvještajnom periodu, stručnjaci nisu davali nikakve formalne preporuke, već su se umjesto toga opredijelili da u nekoliko navrata daju neformalne savjete. Konkretno, savjeti nisu bili usmjereni na dublju analizu niti na ishod („pozitivan“ ili „negativan“) konkretnih pojedinih predmeta. Povremeno, opažanja o nekom pojedinačnom predmetu su se koristila za razmatranje nekog datog fenomena u metodološkom kontekstu za ubuduće.

Nalazi

Poglavlje 1:

Rezultati Projekta vanjskog monitoringa (External Monitoring Operation – EMO), što obuhvata i statističke podatke, i drugi nalazi koji nisu izričito obuhvaćeni u poglavljima 2 – 8

„Rezultati“ Projekta vanjskog monitoringa:

Kad se predstavljaju „rezultati“ Projekta vanjskog monitoringa, a ne statistika, relevantno je promatrati dva različita ishoda: nalaze prikupljene praćenjem i savjete date Odjelu u svezi sa njihovom metodologijom i praksama. Da bi se izbjeglo ponavljanje, o ovje ove teme biće više riječi u narednim poglavljima.

Drugi nalazi koji nisu obuhvaćeni narednim poglavljima:

Broj uposlenih u Odjelu ostao je nepomijenjen (8 uposlenih umjesto 17, koliko predviđa Pravilnik VSTV o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta).

Ipak, od početka 2026. godine, uposlenike Odjela podržavaju dva uposlenika drugih odjela, koji su dodijeljeni da dio radnog vremena rade s Odjelom. Jedan uposlenik dva dana sedmično obavlja administrativne poslove a drugi uposlenik, urednik internetske stranice Odjela za odnose s javnošću, nekoliko sati dnevno unosi podatke iz izvještaja u papirnom obliku u bazu podataka i onda anonimizirane izvještaje objavljuje. Ovim mjerama značajno su ojačane operativne mogućnosti Odjela.

Tehničke i organizacijske mjere za **zaštitu podataka** nedavno su ojačane nabavom rezača papira i pisačskenera koji se drže prostorijama Odjela. Ovim se umanjuje rizik nenamjerne povrede podataka do kog može doći zbog korištenja zajedničkog uređaja za skeniranje i printanje koji se nalazi u zajedničkom hodniku.

U okviru podrške koju pruža Projekat EU4Justice, kratkoročno angažirani stručnjaci za zaštitu podataka posjetili su Odjel 11. februara 2026. godine da razgovaraju i daju savjete o praktičnim pitanjima zaštite osobnih podataka.

U pogledu autentičnosti, povjerljivosti i sigurnosti podataka, vanjski stručnjaci nisu uočili nikakve nepravilnosti u praksama Odjela.

Metodologija usvojena 01. septembra 2025. godine je i dalje na snazi. Radne metode i prakse su dodatno razrađene da se prilagode novim iskustvima i uvidima do kojih se došlo posljednjih mjeseci. Posebno vrijedi istaći da su procedure za kontakte sa obveznicima izvještavanja, kao i nivo obrazloženja koja se daju predmetima kada se rezultati provjere smatraju „negativnim“, značajno ojačane.

Poglavlje 2: Rezultati i nalazi o procesima upošljavanja u Odjelu

Tokom ovog izvještajnog perioda nije bilo nikakvog upošljavanja.

Poglavlje 3: Učinak i rezultati Odjela s analizom postupanja Odjela u procesu provjere izvještaja, uključujući statističke podatke

Obrada izvještaja o imovini i interesima – statistika i radno opterećenje

Prioriteti su već utvrđeni u ranijoj fazi, uz prepoznavanje hitnosti postupanja u određenim slučajevima. Broj izvještaja koji su podneseni sa izjavama članova zajedničkog kućanstva koji su odbili da obvezniku izvještavanja daju relevantne informacije čini 17,5% svih izvještaja. Ovo odbijanje automatski dovodi do pokretanja radno intenzivne **dodatne** provjere. U 4. grupu prioriteta spa 221 slučaj odbijanja davanja informacija. Generalno, za 4. grupu ne predviđa se dodatna provjera (izuzev ako se ne primjenjuju drugi kriteriji rizika). Ovim je skoro udvostručen broj predmeta za dodatnu provjeru i značajno je uvećano radno opterećenje Odjela.

U donjoj tabeli prikazane su **razne grupe prioriteta** i **radno opterećenje** koje one predstavljaju zbog dodatne provjere, koja se primjenjuje bilo po službenoj dužnosti ili zbog odbijanja da se daju informacije:

	GRUPA PRIORITETA	Ukupno	Podliježe dodatnoj provjeri, po službenoj dužnosti ili zbog odbijanja davanja informacija
1. grupa	Članovi VSTV BiH	15	12
2. grupa	Nosioci pravosudnih funkcija (NPF) imenovani nakon 01. marta 2025. koji ne mogu stupiti na dužnost do okončanja dodatne provjere sa pozitivnim ishodom (napomena: ova grupa se stalno povećava zbog stalnog priljeva novih imenovanja	112	112
3. grupa	NPF imenovani od 23. septembra 2023. godine koji su preuzeli dužnost, s tim da postoji obaveza da se za njih provede dodatna provjera nakon uspostave Odjela	145	145
4. grupa	NPF na dužnosti	1190	221
5. grupa	NPF čiji mandat je istekao ali koji su i dalje obavezni da podnesu izvještaje	69	2

U donjoj tabeli prikazan je **broj završenih provjera i provjera u radu prema stanju na dan 27. februara 2026:**

Grupa prioriteta	Formalna provjera			Redovna provjera			Dodatna provjera			Ukupno okončanih predmeta	Objavljeno na internet stranici
	Ukupno	Okončano	U toku	Ukupno	Okončano	U toku	Ukupno	Okončano	U toku		
1. grupa	15	15		15	15		12	12		15	15
2. grupa	119	112	7	119	106	6	119	54	46	54	37
3. grupa	145	115	30	145	62	53	145	8	28	8	103
4. grupa	1190	210	118	1190	68	142	221	0		68	147
5. grupa	69	1		69	1		2	0		1	1
Ukupno	1538	453	155	1538	252	201	499	74	74	146	303

Kao što se vidi iz ovih brojki, Odjel je prije svega radio na prioritetnim predmetima sa rokom (1-3. grupa) koji gotovo uvijek traže proceduru dodatne provjere po službenoj dužnosti.

Činjenica da je „samo“ oko polovina predmeta iz 2. grupe u međuvremenu dovršena je posljedica činjenica da se broj predmeta u ovoj grupi stalno povećava i da novi izvještaji pristižu. Najveći broj otvorenih predmeta zasnovan je na odlukama o imenovanjima/unapređenjima koje su donesene krajem septembra 2025. godine ili kasnije.

Broj **formalnih** provjera u radu (153), u usporedbi sa okončanim formalnim provjerama (453), odražava činjenicu da je, prema procjenama, 80% početnih izvještaja trebalo ispravljati ili dopunjavati tokom formalne provjere, tako da oni u statistici ostaju „otvoreni“ neko vrijeme.

Ove brojke jasno ukazuju na usko grlo u procesu rada na provjerama zbog potrebe da se podaci iz izvještaja u papirnom obliku unose u bazu podataka. To se vidi iz razlike između broja dovršenih formalnih provjera (453) i broja objavljenih izvještaja (303). I dok se formalna provjera može još uvijek provesti na temelju izvještaja koji je obveznik izvještavanja dostavio u papirnom obliku, kasnije **objavljivanje** zahtijeva elektronsku verziju. Ipak, do sredine januara 2026. godine, objavljivanje je kasnijlo još više (303 dovršene formalne provjere naspram 153 objavljena izvještaja). Tek kad je ovaj posao dodijeljen uredniku internet stranice VSTV-a na dio radnog vremena, broj objavljenih izvještaja se značajno povećao (Napomena: izvještaji novoimenovanih NPF se ne objavljuju nakon formalne provjere već tek nakon pozitivne dodatne provjere i kada oni stupe na dužnost. Ovo odlaganje objašnjava sporiji tempo objavljivanja za 2. grupu: 37 objavljenih od 112 izvještaja ukupno).

Nakon objavljivanja, počinje **redovna** provjera — usporedba finansijskih priljeva i odljeva. Od početka ovog izvještajnog perioda, baza podataka automatski radi izračun na osnovi iste izračunske metode kao i ranije. Ovim poboljšanjem štedi se vrijeme i osoblje Odjela oslobađa za druge zadatke.

Sljedeći korak u procesu provjere je **dodatna provjera**, ako je potrebno i, do sada, Odjel je gotovo isključivo radio na predmetima za koje je dodatna provjera potrebna po službenoj dužnosti (*nova imenovanja i unapređenja*). Njihov fokus se sada premješta na predmete u kojima dodatna provjera postaje potrebna zbog odbijanja članova kućanstva da daju informacija i zbog drugih kriterija rizika. Dodatne provjere traže znatno vrijeme i uzrokuju više pravnih pitanja — neka se dodatno razmatraju u poglavlju 4 — i praktičnih poteškoća, kao što je pitanje provjere imovine u inozemstvu.

Kad se uzme u obzir dosad postignuti napredak, postavlja se **pitanje** da li će Odjel moći da obradi sve ili bar većinu izvještaja do početka novog izvještajnog perioda? Nakon što je Pravilnik nedavno izmijenjen, novi period podnošenja izvještaja počeo će 30. aprila 2026. godine (krajnji rok za podnošenje izvještaja).

Procjena **radnog opterećenja** rađena je krajem oktobra 2025. godine i, na toj osnovi, početkom novembra razrađena je **plan rada** (što objašnjava zašto doprinos dva suradnika na dio radnog vremena nije obuhvaćen).

Po izvornim **projekcijama** iz plana rada, od početka se očekivalo da će, s obzirom na visoko radno opterećenje, neće biti realno da se dovrši svih 10% nasumično odabranih predmeta za provođenje dodatnih provjera, što propisuje član 86c. stav (1) c) Zakona o VSTV-u. Mogao bi se provesti tek znatno manji broj nasumičnih dodatnih provjera. U tom kontekstu, ograničenja su se mogla uočiti od samog početka. Očekivalo se da će 100% formalnih provjera biti pokrenuto do kraja marta 2026. godine, a da će odgovarajuće brojke za redovne provjere biti 72%, a za dodatne 83%. Iz brojki o stanju krajem februara (vidi u gornjem tekstu) je vidljivo da postizanje ovih rezultata izgleda nerealno bar kad su u pitanju formalne i dodatne provjere, čak i sa dodatnim radnim satima dodijeljenim Odjelu. Neobrađeni izvještaji iz tekućeg perioda mogu ili ostati neprovjereni ili se mogu prenijeti u novi period. U planu rada sadržani su kriteriji za određivanje „najmanje prioriternih“ predmeta na temelju ocjene „niskog rizika“ u kombinaciji s nasumičnim odabirom. Ako radno opterećenje postane preveliko, neki predmeti za dodatnu provjeru mogu se odložiti da se fokus stavi na predmete višeg prioriteta. Posljednji kriterij rizika po ovom pristupu će se zasnivati na procjeni radnog opterećenja, što će uglavnom ovisiti o broju slučajeva odbijanja davanja informacija u novom periodu.

Rokovi

Pokazalo se da su neki od rokova utvrđenih Pravilnikom (u verziji od maja 2025. godine) bili nerealni, jer su bili zasnovani na pretpostavci da će obveznici izvještavanja izvještaje unositi direktno u bazu podataka. Za druge rokove, kad je u pitanju komunikacija između Odjela i obveznika izvještavanja, ili između Odjela i trećih strana, pokazalo se da su predugi, kad se uzme u obzir praktično iskustvo.

Da bi se uvažila ova realnost, a na prijedlog Odjela, u novoj verziji Pravilnika (od februara 2026. godine) neki od ovih rokova su izmijenjeni.

	Stara verzija	Nova verzija
Objavljivanje izvještaja	30 dana nakon roka za podnošenje izvještaja	30 dana nakon formalne provjere
Rok da obveznici izvještavanja isprave pogreške tokom formalne provjere	15 dana	8 dana
Pokretanje prekršajnog postupka nakon propusta treće strane da odgovori na zahtjev Odjela za dostavu informacija	90 dana	30 dana

Obavijesti

Obveznici izvještavanja uredno dobijaju obavijesti o ishodu procesa provjere njihovih izvještaja i, ako je potrebno kad su u pitanju imenovanja ili stupanje na dužnost, relevantne institucije se obavještavaju u razumnom roku.

Kao što će biti detaljno opisano u poglavlju 4. u nastavku, do sada su u jednom predmetu imenovanja i dva predmeta unapređenja izdane „negativne“ obavijesti zbog nepravilnosti po članu 68c. stav (6) Zakona o VSTV-u. Vijeće je o sva tri predmeta obaviješteno na vrijeme, a dva slučaja unapređenja su dodatno dostavljena Uredu disciplinskog tužitelja na daljnje postupanje.

Ako je potrebno obavijestiti vanjske institucije o činjenicama koje su otkrivene u postupku provjere da bi mogle odlučiti o mogućim daljnjim aktivnostima iz njihove nadležnosti, Odjel ispunjava i ovu zakonsku obavezu.

U nekoliko predmeta, čak i kad je ishod provjere bio „pozitivan“ (jer je sve prijavljeno na odgovarajući način), bilo je potrebno obavijestiti vanjske institucije o pitanjima koja su u njihovoj nadležnosti. U nekim slučajevima, obavještavana je poreska uprava (zbog naznaka da dodatni prihod možda nije bio u potpunosti oporezovan), a u nekim drugim obavještavani su matični uredi (kad su bile u pitanju netačnosti kod adresa).

U jednom predmetu, uočena je inkompatibilnost između dužnosti tužitelja i (neplaćene) dodatne djelatnosti. Tokom formalne provjere u jednom drugom predmetu, uočeno je da jedan sudac koji posjeduje dionice određene tvrtke možda trebalo da se povuče iz građanskog spora u kom je sudjelovala ta tvrtka. I ovi nalazi su proslijeđeni UDT-u na eventualno dalje postupanje.

Prijave građana

Ishod prve prijave primljene od građanina još nije bio poznat u vrijeme prošlog periodičnog izvještaja. Na početku prvog izveštajnog perioda, Odjel je primio još dvije prijave građana. Svi podnositelji žalbe tvrdili su da NPF ili njihovi bračni drugovi posjeduju nekoliko nekretnina i izrazili su sumnju da li su te nekretnine u potpunosti prijavljene. Pregled ovih predmeta pokazao je da je sva imovina tačno prijavljena i ove prijave su uskoro odbačene kao neosnovane.

U jednoj drugoj prijavi tvrdilo se da suci jednog suda nisu podnijeli svoje izvještaje. U stvari, ovi izvještaji su podneseni, ali nisu još objavljeni. U jednoj drugoj prijavi navodi su se odnosili pitanja koja nemaju veze sa obavezom izvještavanja o imovini i interesima, pa je i ona odbačena kao nedopuštena.

Podnositelji ovih prijava su o ovome propisno i blagovremeno obaviješteni.

Stručnjaci su pratili ove predmete i u potpunosti se slažu sa postupkom i sa rezultatima.

Poglavlje 4: Suradnja eksperata sa Odjelom i sa osobljem Odjela

U ovom izvještajnom periodu, vanjski stručnjaci nisu dali zvaničnu preporuku.

Umjesto toga, suradnja između vanjskih eksperata i osoblja Odjela odvijala se na neformalnom nivou, kroz spontane ili planirane sastanke kolega ili proširene sastanke osoblja na kojima su sudjelovali analitičari i/ili pravni savjetnici s obje strane. Takvi prošireni sastanci održavani su kad god je bilo koja strana to smatrala za potrebno ili kad je to konkretno tražio Odjel. Kako je već bilo predviđeno u prethodnom izvještaju, intenzitet suradnje se znatno povećao u ovom izvještajnom periodu a predstavnici Odjela su aktivno tražili savjete i uzimali u obzir mišljenja eksperata.

Prva bitna tema ovih konsultacija odnosila se na potrebu da se unaprijedi procedura i obrazloženja u slučajevima dodatnih provjera sa **potencijalno negativnim ishodom**.

Kontekst: U novembru 2025. godine, Odjel je ocijenio kao „negativan“ izvještaj jednog novoimenovanog NPF zbog nepravilnosti iz člana 86c. stav (8) a) i b) Zakona o VSTV-u (nepotpuni podaci i netačni podaci u izvještaju). Na svojoj sjednici održanoj 26. i 27. novembra 2025. godine, Vijeće je poništilo imenovanje ove kandidatkinje zbog člana 86. stav (6) 2. red Zakona o VSTV-u, što je jedini mogući ishod predviđen zakonom, Kandidatkinja je sudski osporila poništenje svog imenovanja. 17. decembra 2025. godine, Sud BiH je poništio odluku Vijeća i pozvao se na kršenje člana 6. EKLJP (ukratko: nema djelotvornog pravnog lijeka niti prava na saslušanje – ni kad su u pitanju dokazi niti tumačenje zakona) i vratio je predmet Vijeću (predmet broj S1 U 3 053551 25 U). Vijeće je zatim vratilo predmet Odjelu na ponovno razmatranje.

Ovaj postupak je prouzrokovao generiranje niza savjeta o tome kako da se unaprijedi procesna ispravnost procedure provjere u skladu sa praksom ESLJP-a, a to su: jačanje raspravnog karaktera postupka provjere time što će se obveznicima izvještavanja dati mogućnost da iznesu svoje argumente pismeno i šta uzeti u razmatranje kad se formulira konačno obrazloženje (negativnog) rezultata provjere – ne samo u datom predmetu već i općenito za buduće predmete.

Nakon što su ponovo otvorili postupak provjere i proveli opsežnu (pismenu) razmjenu dokaza i podnesaka sa obveznicom izvještavanja, Odjel je ponovo Vijeću dostavio negativno mišljenje, ovaj put sa argumentacijom koja je bila bolje razrađena i sveobuhvatna. Na dan 11. februara 2026. godine Vijeće je odlučilo da pozove obveznicu izvještavanja da podnese dodatno pismeno očitovanje prije nego što odluče da li će ponovo poništiti njeno imenovanje ili ne. Nakon što je primilo dodatno očitovanje obveznice izvještavanja, Vijeće je na svojoj sjednici 4. marta 2026. godine odlučilo da da Odjelu priliku da pripremi očitovanje iz svoje perspective.

Početak februara još dva predmeta su okončana sa „negativnim“ mišljenjem, a u ovim predmetima primijenjena je nova i poboljšana procedura – obveznici izvještavanja su pozvani da podnesu dodatna pismena očitovanja prije nego što je izdato konačno mišljenje sa sveobuhvatnom argumentacijom.

Kao što je već napomenuto u poglavlju 3. ovog izvještaja, 17,5% svih izvještaja pristiglo je sa ovjerenom izjavom da je pojedini član domaćinstva (uglavnom bračni drug) **odbio da da informacije** obveznicima izvještavanja, što po zakonu pokreće dodatnu provjeru. Ovim se skoro udvostručio prvobitno

predviđeni broj dodatnih provjera i značajno je uvećano radno opterećenje Odjela. Štaviše, ovi predmeti „odbijanja” nose sa sobom brojne pravne i praktične probleme, naime, kod redovne provjere, nije jasno da li osoba koja je odbila da da informacije ima prihod i učestvuje u uzdržavanju kućanstva ili ne. Treba li troškove života osobe koja odbija da da informacije treba uzeti u obzir kod proračuna – što formalno može proizvesti nesrazmjer iako osoba koja je dobila da da informacija možda ima prihod ali se taj prihod ne računa obvezniku izvještavanja jer ostaje neprijavljen? ili da li osobu koja je odbila da da informacije treba isključiti iz obračuna troškova života kućanstva, čime se izbjegava nesrazmjer čak i ako osoba u stvarnosti ne doprinosi ili ne doprinosi značajno troškovima kućanstva – s posljedicom da se neće otkriti stvarni nesrazmjer? Šta ako rezultat i dalje bude nesrazmjer – može li se objašnjenje tražiti od obveznika izvještavanja, koga se tako navodi da prikaže prihod svog bračnog druga protiv njegove/njene volje da se izbjegne nepravilnost „neobjašnjivog bogatstva” nakon čega slijedi disciplinski postupak?

Do sada su na ovu temu jedino davane neformalni savjeti, a konsultacije su još uvijek u toku.

Eksperti su dobili nacrt plana rada za period novembar 2025 – mart 2026. godine da daju svoje mišljenje i savjete. Na preporuku eksperata, nacrt plana rada proširen je dodavanjem bar nekih nasumično odabranih predmeta za dodatnu provjeru (u svjetlu člana 86c. stav (1) c) Zakona o VSTV-u) i predmeta koji sadrže „druge” kriterije rizika (član 86c. stav (1) b) Zakona o VSTV-u). S druge strane spektra prioriteta i rizika, preporučuje se da se utvrdi koje predmete bi se možda moglo izostaviti ili odložiti ako ljudski resursi Odjela ne dozvole da se obavi provjera svih predmeta.

U vezi sa prve dvije prijave građana savjeti su dati o tome kako formulirati obavještenja podnositeljima prijava. (Napomena: iako su pratili ove predmete, eksperti nisu smatrali potrebnim da daju savjete o meritumu ovih predmeta.)

I na kraju, eksperti su podržali Odjel u pripremama za predstojeći novi period izvještavanja time što su ponudili prijedloge nacrtu amandmana na Pravilnik, uključujući i na novi formular izvještavanja i time što su pripremili prijedloge za nacrt uputstva obveznicima izvještavanja.

Napomena: Ovo nije potpuna lista. Spektar savjeta i konsultacija bio je širi ali o njemu ovdje neće biti riječi zbog povjerljivosti Metodologije.

Poglavlje 5:

Radnje koje su poduzimali Ured disciplinskog tužitelja i disciplinske komisije na temelju informacija koje im je dostavljao Odjel po članu 86d. stav (3) Zakona o VSTV-u BiH

Od oktobra do decembra 2025. godine, Ured disciplinskog tužitelja (u daljem tekstu: UDT) je od odjela primio ukupno 14 predmeta. UDT je podnio prvih 6 disciplinskih tužbi protiv NPF-a koji nisu pravovremeno ili uopće predali svoje izvještaje za obje godine, 2023. i 2024. Tužbe se zasnivaju na

članovima 56. i 57. stav (1) slovo I. Zakona o VSTV-u (disciplinski prekršaji sudaca/tužitelja – ovdje: kršenje odredaba Zakona o VSTV-u o podnošenju izvještaja o imovini i interesima).

U jednom od ovih predmeta, optuženi je ispunio uvjete za starosnu mirovinu nakon što je disciplinska tužba već podnesena; shodno tome, tužba protiv ovog optuženog je povučena a umjesto toga prekršajni postupak u januaru 2026. godine pokrenut je prekršajni postupak.

Od februara 2026. godine do kraja izvještajnog perioda vanjski eksperti su pratili svih 5 preliminarnih i dva glavna ročišta.

Odluke još nisu objavljene.

Još dva disciplinska predmeta koja su proizašla iz „negativnih“ mišljenja u predmetima unapređenja predana su UDT-u 10. i 11. februara 2026. godine.

Poglavlje 6:

Tipologija navodnih povreda dužnosti osoblja Odjela, ako ih je bilo

Eksperti nisu uočili nikakav vid povreda dužnosti.

Poglavlje 7:

Suradnja Odjela sa drugim organima, privatnim subjektima i fizičkim osobama

Zahtjevi Odjela za informacijama

Član 86c. Zakona o VSTV-u predstavlja pravnu osnovu da Odjel može da traži podatke od javnih i drugih institucija u procesu dodatne provjere radi potvrde potpunosti i tačnosti izvještaja o imovini. Formalno, nikakva dodatna osnova nije potrebna. Shodno tome, sve državne institucije i organi, ali i privatni subjekti i fizičke osobe odgovaraju na upite Odjela blagovremenim dijeljenjem informacija.

Sporazumi/memorandumi o razumijevanju

Ipak, uputno je zaključiti sporazume (memorandume o razumijevanju) sa institucijama koje bi mogle redovno pružati informacije. Ovi sporazumi imaju bitnu ulogu u preciziranju vrsta podataka koji se razmjenjuju, definiranju tehničkih kanala (zaštićeni emailovi, pristup bazama podataka), uspostavi sigurnosnih protokola i objašnjavanju kako i kada se razmjena vrši. Povrh toga, ovi sporazumu mogu poslužiti kao dokaz Agenciji za zaštitu osobnih podataka da je obrada osobnih podataka proporcionalna i da nije pretjerana.

Ovim sporazumima, iako su prilagođeni konkretnim institucijama i organima na osnovu potreba razmjene podataka, utvrđuje se pravni osnov, metoda, razmjere i kategorije podataka koji će se razmjenjivati, kao i odgovornost obje strane za razvoj elektronskih kanala za dijeljenje podataka, ako je to izvedivo.

Neposredan elektronski pristup registrima/informacijama, kako predviđa član 86c. stav (5) Zakona o VSTV-u jedino je u funkciji sa Centralnom bankom BiH i Agencijom za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: IDDEEA), koje posjeduju potrebnu infrastrukturu da omoguće automatizirani pristup. Sa svim drugim institucijama i organima informacija se razmjenjuje redovnom ili elektronskom poštom, što ima znatan negativan utjecaj na efikasnost Odjela u provjeri izvještaja o imovini.

Do kraja izvještajnog perioda zaključen je ukupno 21 memorandum o razumijevanju, među kojima i šest pojedinačnih protokola sa bankama.

Odjel nastavlja da aktivno ulaže napore da se finaliziraju dodatni sporazumi i elektronska razmjena podataka.

Institucije RS i dalje ne odgovaraju na ponovljene zahtjeve za zaključivanje ovih sporazuma.

Druge aktivnosti Odjela

22. decembra 2025. godine Odjel je objavio svoj prvi **polugodišnji izvještaj**, koji je obuhvatio period od 02. juna do 02. decembra 2025. godine. Ovaj izvještaj je opsežan, dobro napisan i vrijedi ga pričitati. Dokument je objavljen na internet stranici VSTV-a (<https://vstvpravosudje.ba/vstvfo-api/vijest/download/155353>).

„**Dijalog o politici**“, koji je projekat EU4Justice organizirao 8. decembra 2025. godine je poslužio kao platforma za javnu raspravu o nalazima i postignućima u prvim mjesecima aktivnosti Odjela kao i za razgovor o prepoznatim izazovima, suradnji s drugim institucijama i izgledima za dalje unapređenje sustava.

Na skupu su sudjelovali predstavnici pravosudnih institucija, relevantnih ministarstava pravde, stručnih pravosudnih udruženja, nadzornih tijela, građanskog društva i međunarodne zajednice da razmijene mišljenja i upoznaju se s najboljim praksama u jačanju transparentnosti i integriteta u sektoru pravosuđa.

Na prvom panelu pod naslovom „Transparentnost i integritet u radu sa izvještajima: Sadašnja situacija i rezultati“, šefica Odjela je, zajedno sa jednim sucem i jednim tužiteljem, predstavila iskustva u procesu uspostave Odjela, kao i praktične izazove i rezultate u početnom periodu rada i tokom prvog kruga prikupljanja i obrade izvještaja. Na drugom panelu, pod naslovom „Okončanje uspostave efikasnog sistema: Institucionalna suradnja, izazovi, prilike i izgledi za budućnost“ vodila se diskusija o napretku u uspostavi efikasnijeg sistema, uključujući i unapređenje komunikacije između institucija, primjeni digitalnih rješenja za podnošenje i provjeru izvještaja, implementaciji novog Zakona o VSTV-u i regionalnoj suradnji. Zamjenik šefice Odjela je bio glavni panelist na ovoj sjednici, a uz njega su govorili visoko rangirani predstavnici VSTV-a, Ministarstva pravde BiH, IDDEEA-e, Regionalne antikorupcijske inicijative, Transparency International-a BiH i Ureda Specijalnog predstavnika EU u BiH.

26–28. novembra 2025. i 12–13. februara 2026. godine svi uposleni u Odjelu sudjelovali su na dva kombinirana **treninga/radionice**, čiji fokus je bio na izračunu neobjašnjivog bogatstva, provjeri imovine

u inozemstvu na osnovu javno dostupnih izvora i na razmjeni iskustava. Sudionici su ovim skupovima, koje je vodio dr. Tilman Hoppe a organizirao projekat EU4Justice, bili zadovoljni i smatrali su ih korisnim.

U januaru 2026. godine, Odjel je počeo da podnosi prvi skup prijava protiv 23 osobe kod nadležnih sudova **za prekršaje** širom BiH, koje treba da potpiše predsjednik VSTV-a. Ove prijave su odgovor na propust bivših NPF da dostave svoje izvještaje.

Vjerovatno će biti još ovakvih prijava.

Poglavlje 8:

Preporuke za unapređenje rada, posebno za unapređenje pravnog okvira i postupka provjere izvještaja o imovini, projekta Vanjskog praćenja i za unapređenje rada Odjela i tijela nadležnih za dalje aktivnosti po informacijama koje dostavlja Odjel u skladu sa članom 86d. stav (3) Zakona o VSTV-u

Ljudski resursi

Dešavanja u ovom izvještajnom periodu potvrdila su da Odjelu treba znatno više uposlenih. Preraspodjelom dvoje dodatnih uposlenika na dio radnog vremena iz drugih odjela VSTV-a ovaj pritisak je umanjen, ali statistika jasno ukazuje da su potrebni dodatni ljudski resursi. Razmatranjem perspektiva za predstojeći izvještajni period, koji počinje od 30. aprila 2026. godine, otkrivaju se argumenti za i protiv hitnog upošljavanja dodatnog osoblja u Odjelu.

Jedan ključni faktor koji utječe na radno opterećenje Odjela je sadašnji nizak nivo digitalizacije.

Radi rješavanja potreba za digitalizacijom pravosuđa u cjelini, ali i konkretno obrade izvještaja o imovini – u interesu i Odjela i obveznika izvještavanja – Vijeće je, zajedno sa IDDEEA-om, pokrenulo inicijativu da se, na dobrovoljnom osnovu, u svim pravosudnim institucijama ponudi uvođenje elektronskog postupka. Prema stanju na kraju ovog izvještajnog perioda, ovaj projekat je bio pred završetkom. Procjenjuje se da će dvije trećine NPF-a nabaviti elektronski potpis. Ipak, važeći Pravilnik propisuje da u narednom izvještajnom periodu neće biti obavezno direktno postavljati izvještaje u bazu podataka MIK (koja traži elektronski potpis, kako je propisala Agencija za zaštitu podataka u januaru 2025. godine) Obveznici izvještavanja još uvijek imaju mogućnost da to obave kao što se radilo prethodne godine: da ispune i otprintaju tabelu iz excela, potpišu papirni primjerak i pošalju ga poštom. Budućnost će pokazati u kojoj mjeri će obveznici usvojiti elektronsku opciju i tako olakšati radno opterećenje Odjela.

Drugi faktor koji suštinski utječe na radno opterećenje Odjela je broj izvještaja koji pristižu sa izjavom da član kućanstva odbija da da informacije. Slabi su izgledi da će se ovaj broj smanjiti; u stvari, trend će vjerovatno ostati nepromijenjen ili će se još i pojačati.

Stručnjaci preporučuju da se nivo upošljavanja poveća. Pošto odobreni budžet ne omogućava da se neposredno poveća broj uposlenih, treba temeljno preispitati da li se sadašnja praksa preraspoređivanja osoblja iz drugih odjela može proširiti.

Međunarodna pravna suradnja

Nije neuobičajeno da građani BiH posjeduju imovinu u inozemstvu (nekretnine, bankovne račune, vozila itd.). U tim slučajevima, međunarodna pravna suradnja može doprinijeti potpunosti i tačnosti postupka provjere.

Ipak, međunarodna pravna suradnja traži vremena i napora, posebno kad dvije zemlje nemaju sporazum o tome. Za razliku od krivičnih ili građanskih postupaka, suradnja na administrativnim pitanjima nije široko zastupljena. Međunarodni sporazumi postoje, ali BiH nije potpisnica ni Evropske konvencije o prikupljanju informacija i dokaza za administrativna pitanja u inozemstvu iz 1978. godine (ETS br. 100 – koju je ratificiralo samo 6 zemalja, a nijedna sa zapadnog Balkana) niti – konkretnijeg i relativno nedavnijeg – Međunarodnog sporazuma o razmjeni podataka za provjeru izvještaja o imovini. Ovaj potonji su ratificirale Srbija, Sjeverna Makedonija, Crna Gora i Moldavija, a moguće je da će mu u budućnosti pristupiti još neke zemlje.

U novembru 2025. godine VSTV je Ministarstvu spoljnih poslova poslao upit o postojanju međunarodnih ugovora/sporazuma ili o faktičkom reciprocitetu za listu zemalja u kojima postoji tendencija da građani BiH posjeduju imovinu. Do sada je stigao odgovor samo za Sloveniju, i u njemu se kaže da ne postoji takav sporazum o administrativnim pitanjima. I dok se odgovor za druge zemlje još čeka, izgleda da i za mnoge druge od ovih zemalja važi isto. Ako nema ugovora ili drugih sporazuma, zahtjevi za informacijama treba da se šalju diplomatskim kanalima iz jedne zemlje u drugu i natrage, uz striktno poštivanje nadležnosti i hijerarhija u obje zemlje. Procedura traži znatan napor (u svim sudjelujućim institucijama, ne samo u Odjelu ili VSTV-u), dugo traje i ponekad bi mogla biti neuspješna zbog odsustva reciprociteta ili nepostojanja dobre volje u zemlji koja šalje odgovor.

Odjel je, do sada, izbjegavao da pribjegava međunarodnoj pravnoj suradnji kod provjere imovine u inozemstvu. Ova opcija se ne koristi da bi se povećala vjerovatnoća da se dodatne promjere mogu završiti u razumnom roku. Naime, predmeti imenovanja i unapređenja ne dozvoljavaju čekanje da na upit odgovor stigne nakon nekoliko mjeseci ili nikako. Umjesto toga, a kao dodatni instrument, Odjel trenutno traži od obveznika izvještavanja da iz inozemstva pribave relevantne dokumente (potvrde o nasljeđivanju, dokumente iz katastra itd.) da dokažu svoju imovinu. Ova procedura je pogodna za verifikaciju imovine koja je prijavljena, ali je možda manje evikasna za otkrivanje neprijavljene imovine.

U zaključku, eksperti preporučuju da nadležni kreatori politika lobiraju da BiH pristupi Međunarodnom sporazumu o razmjeni podataka za provjeru izvještaja o imovini.

Amandmani na Zakon o VSTV-u

Ponuđeno je više prijedloga amandmana za Zakon o VSTV-u. Nije sigurno koja verzija će se usvojiti niti kada će novi zakon stupiti na snagu.

Samo neki od predloženih amandmana odnose se na odredbe o izvještavanju o imovini i interesima. Izuzimajući neke ispravke Zakona koje su tehničke prirode i u svrhu pojašnjavanja, po mišljenju eksperata, dva glavna segmenta traže sofisticiran novi koncept.

Prvi od ova dva segmenta odnosi se na uvjete i posljedice koje nastaju kad osoba odbije da da informacije obvezniku izvještavanja. Pitanja koja treba pojasniti opisana su u poglavlju 4.

Drugi aspekt se odnosi na implikacije presude Suda BiH od 17. decembra 2025. godine. Ako bude potrebno unijeti u Zakon pravni lijek protiv negativnih mišljenja o izvještajima o imovini i interesima, u slučajevima pravosudnih imenovanja i potencijalnih unapređenja, treba je formulirati tako da se očuva sadržajna neovisnost Odjela. Po mišljenju eksperata, takav pravni lijek treba da omogući da preispitivanje odluka vrši sud, a ne Vijeće, a djelokrug preispitivanja treba ograničiti na proceduralne aspekte, umjesto na suštinu „pozitivnog“ ili „negativnog“ mišljenja. Kako bi se osigurala pravovremenost konačne odluke, ova odredba treba precizirati da protiv iste nije dozvoljena žalba.

PERSPEKTIVA

Posljednjih mjeseci Odjel je prošao kroz period konsolidacije i razrade svojih procedura.

Neki od izazova koji su već prepoznati u Trećem periodičnom izvještaju su i dalje prisutni, konkretno institucionalna i pravna fragmentacija BiH, kao i nepostojanje uspostavljenih kanala za provjeru imovine u inozemstvu.

Stručnjaci su uvjereni da je VSTV voljan da nađe najbolja moguća rješenja za nedovoljan broj uposlenih u Odjelu.

Izvršene su opsežne pripreme da se u novom periodu podnošenja izvještaja rješavaju problemi iz prvog perioda. Pored toga, korištenje elektronskih potpisa ima potencijal da u određenoj mjeri smanji radno opterećenje. Ipak, Odjel će vjerovatno u novi period podnošenja izvještaja ući sa zaostatkom predmeta iz prvog perioda. Potrebno je odrediti se o politici da li će se i, ako da, koji će se od ovih predmeta izostaviti ili odložiti da se prednost da drugim predmetima s većim rizikom – a da se ne ugrozi kredibilitet cjelokupnog procesa.

Ako amandmani na Zakon o VSTV-u stupe na snagu u srednjoročnom periodu, prilagođavanje procedura Odjela novim amandmanima predstavljaće još jedan izazov.

Originalna i potpisana verzija ovog izvještaja sačinjena je na engleskom jeziku.

Sarajevo, 31. marta 2026.

Anette Milk

Dragomir Yordanov

Vanjski stručnjaci